

AKAY ARAMA KURTARMA VE ACIL YARDIM DERNEĞİ

www.akay.org.tr

COVID-19 PANDEMİSİ

Covid-19 salgını tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de etkili olmaya devam ediyor. Diğer ülkeler gibi, bizler de özelliklerini, aşı ve tedavisini pek bilemediğimiz bir "**salgın afeti**" (İng.; *Pandemic*) ile karşı karşıyayız. Unutmayalım ki afete, afet sırasında hazırlanılmaz. Kendimizi ve sevdiğimizleri ancak önceden alacağımız bilgiler ve önlemler ile güven altına alabiliriz.

Afete dönüşebilecek her salgın için Öncesi, Sırası ve Sonrasında neler yapılabilir.

Afet Öncesi:

- ❖ Olası salgının ne türden olabileceği, etkileri, tedavisi konusunda yapılacak çeşitli tehlike analizleri; halkı, yetkilileri ve kurumları önceden olaya hazırlar. Salgın olayının aniden mi, yavaş mı başlayacağı, ne kadar sürebileceği modellenmelidir.
- ❖ Bu tür durumlarda kişilerin hangi kurumlardan ne tür istekte bulunabileceği baştan organize edilir. Özellikle kronik hastalıkları olanların acil bir durumda erişmesi gereken ilgili sağlık birimi (112, Hastane, Belediyeler vb) belirlenmelidir.
- ❖ Salgın afeti sırasında yaşam için en gerekli maddelerin neler olduğu baştan belirlenip kişisel (su, gıda vb) ve/veya kurumsal (elektrik, doğal gaz vb) olarak hazırlanabilir/planlanabilir.
- ❖ Olası kriz meydana geldiğinde temel ihtiyaçların nasıl talep edilip, lojistik desteğin nasıl temin edileceği belirlenmelidir.
- ❖ Eviniz, işyeriniz, okulunuz vb yaşam alanlarında, kapı genişlikleri ve merdivenler hasta sedyesinin (çok gerekirse hasta sandalyesinin) geçebileceği boyutlarda olmalıdır.
- ❖ Her evde ve kurumda acil durum eylem planı çalışması, tahliye veya sığınma senaryoları hazırlanmalı mümkün ise tatbikatlar yapılmalıdır.
- ❖ İlk yardım öğrenilmeli ve ilk yardım çantası ile kritik ilaçlar/ekipmanlar bulundurulmalıdır,
- ❖ Acil durumlarda Telefon, TV, İnternet vb olanaklarının kişiler arasında haber alma veya verme amacıyla nasıl kullanılacağı öğrenilmelidir

Afet Sırası:

- ❖ Panik yapmayın, panik sizi veya hastanızı hataya sürükleyebilir, doğru davranmanızı engelleyebilir.
- ❖ Yasal ve yetkili kurumların bilgilendirmeleri ve önerilerine uyun, örneğin bilim kurullarınca önerilen temizlik, sosyal mesafe vb kurallara dikkat edin.
- ❖ Bu gibi durumlarda çeşitli nedenlerle sosyal medyada yayılan güvenilirmez mesajları dikkate almayın.

- ❖ Evinizi ve/veya çalıştığınız alanları temiz tutun, gerekiyorsa sık sık dezenfekte edin.
- ❖ Uzun sürebilecek karantina ve tedavi dönemlerinde çevrenizdeki insanlar (eş, çocuk, sağlık personeli vb) ile ilişkilerin olumlu biçimde sürmesine gayret edin.
- ❖ Bulaşıcı hastalık durumunda diğer kişilerle yakın temastan kaçınin. Herkesin kullandığı ortamlarda kapı kolları, asansör düğmeleri, merdiven korkulukları gibi yerlere çıplak elle ve tedbir almadan dokunmayın.
- ❖ Şehirler arası / uluslararası seyahat planları gözden geçirilerek, çok gerekli değilse seyahat edilmemelidir.
- ❖ Karantina benzeri süreçlerde yaralanma vb durumlar olursa panik yapmadan ve bilgi sahibi iseniz müdahale edin, ilk yardımı yapın; aksi halde müdahale etmeyin 112, 155 gibi acil telefonlardan yardım isteyin. Kanama varsa turnike uygulayın ya da ekip gelene kadar bası (tampon) yaparak kanı durdurmaya çalışın.

Afet Sonrasında:

- ❖ Afet türüne bağlı olarak salgının sonlanması sürecinde da yasal ve yetkili kurumların bilgilendirme ve önerilerine uyulmalıdır.
- ❖ Salgın hastalık kontrol edilemeyen bazı durumlarda yeniden tekrarlayabilir. Ayrıntılı temizlik ve tedbirlere bir süre daha devam edilmelidir.
- ❖ Geniş alanları etkileyen ve önemli can ve işgücü kayıplarına yol açan salgınlar sonrası; tarımda, ekonomide, sanayide durgunluk dönemleri oluşabilir. Bu tür durumlara hazırlıklı olun.
- ❖ Yaşanan ve biten bu tür afet sonrasında nerelerde eksiklikler olduğu tartışılmalı ve gelecekte tekrar olabilecek benzer bir afetin zararlarını en aza indirmek için neler yapabileceği hem kişisel hem de kurumsal olarak yeniden değerlendirilmelidir.
- ❖ Afet sonrası psikolojik destek gereken durumlarda uzman kişi veya kurumlar ile bağlantı kurulmalıdır.
- ❖ Genelde salgın hastalıklarla ilgili afişler, görseller hazırlanmalı; bu konuda eğitimler verilmelidir.

Ülkemizin yaşamakta olduğu bu Covid-19 salgını (pandemisi) sürecinde başta doktorlarımız ve tüm sağlık çalışanları olmak üzere, yaşamın devam etmesi için gerekli hizmetleri fedakârca yürüten tüm kişi ve kuruluşlara şükranlarımızı sunar,

Saygılarımızla arz ederiz.

AKAY Derneği Yönetim Kurulu,
Nisan, 2020